

LBRIS

We know
books

Preot Nicolae Nicău

**Monahul Proclu Nicău,
trâmbița sihaștrilor.
Cuvinte vii**

Colecția Rugul Aprins – 28
Făgăraș, 2022

Prolog / 5

Cuvinte de pomenire

- Cuvânt la trecerea la cele veșnice a Părintelui Proclu / 8
 Monahul Proclu Nicău, cel despărțit de toți și una cu toți / 11
 Monahul Proclu a fost un mare dar al Celui de Sus pentru noi / 13
 Omul lui Dumnezeu / 16
 Părintele Proclu - chip al smereniei și al dragostei / 18
 Monahul smerit și blând / 21

Cuvinte vii - în dialog

- Sfaturi duhovnicești către preoții de mir / 24
 Despre smerenie / 27
 Despre ceasul morții / 30
 Despre nevointă / 35
 Lupta cu duhurile rele în viața de familie / 40
 Îndemnuri pentru viața de familie / 43
 Despre vremurile de pe urmă / 49
 Rugăciune și dreaptă credință / 51
 Lupta cu duhurile necurate / 52
 Despre lupta cu gândurile / 54
 Despre lupta duhovnicească / 57
 Despre nevointă și neosândire / 58
 Despre pocăință / 77

Despre mântuire / 79

Despre nevoința monahului / 84

Cuvinte despre viața în pustie / 93

Cuvinte-testament

Sinteză a povețelor și învățăturilor Părintelui Proclu

- Despre ascultare / 100
 Despre ascultarea de Biserică și de ierarhia ei / 100
 Despre iertare / 101
 Despre iubirea de vrăjmași / 101
 Despre dorul de Dumnezeu / 102
 Despre asprime / 102
 Despre împărtășire / 103
 Despre lacrimile pocăinței / 103
 Despre mândrie / 104
 Despre mânie / 104
 Despre Mărturisire [Spovedanie]: / 105
 Despre paza limbii / 105
 Despre paza minții / 105
 Despre pocăință / 105
 Despre răzbunare / 108
 Despre rugăciune / 109
 Despre smerenie și smerita cugetare / 111
 Despre suferință / 114
 Îndemnuri pentru cei căsătoriți / 115
 Alte învățături și povețe / 115

Epilog / 117

***Cuvânt la trecerea la cele veșnice
a Părintelui Proclu***

- 27 ianuarie 2017-

*„Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine,
chiar dacă va muri, va trăi.” (Ioan 11, 25)*

Profunzimea înțelepciunii părintelui Proclu Nicău a fost cunoscută de binecredincioșii moldoveni, dar și de toți cei doritori de sfaturi și de binecuvântare de pretutindeni. A trăit ca simplu monah, cu o viață închinată întru totul ascultării de Dumnezeu încă de la 12 ani, la Mănăstirea Sihăstria, sihastrul din Munții Neamțului așezat la Mitocu Bălan după îndelungi ascultări din diferite mănăstiri sub povăța părintelui Cleopa Ilie și după ispitele și viețuirea în pustie, dar mai ales prin propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu către turma cea cuvântătoare, zidind Biserica în inima credincioșilor, cu multă râvnă, răbdare, tihnă și tact pastoral, la vârsta de aproape 89 de ani se așază în ceata celor drepți.

Părintele Proclu Nicău, pe numele de botez Gheorghe, s-a născut pe data de 13 noiembrie 1928 în satul Mitocu Bălan din județul Neamț. A fost închinoviat la Mănăstirea Sihăstria din județul Neamț, la data de 1 noiembrie 1948. El a fost trimis în 1949, împreună cu alți viețuitori ai Sihăstriei, la Mănăstirea Slatina, pentru revigorarea vieții monahale de aici. Părintele a ucenicit pe lângă marii stareți ai monahismului românesc: arhimandritul Cleopa Ilie și ieroschimonahul Paisie Olaru. Experiența duhovnicească a părintelui Proclu s-a îmbogățit

și prin viața sa de retragere. După Decretul 410 din 1959, cu binecuvântarea duhovnicului său, părintele Cleopa, părintele Proclu a ales viața de liniște. De zeci de ani, părintele a trăit în simplitate într-o căsuță de la marginea satului Mitocu Bălan.

Monahul Proclu a știut să vorbească omului direct, cuvântul ajungând direct în inima acestuia, știa să aline orice suflet aflat în suferință. Vorbea rar și răgușit, iar ochii săi albaștri îi lăcrimau pe rând, ori de câte ori afla de necazul și suferința celui ce i se înfățișa. Părintele Proclu timp de mai bine de 50 de ani s-a rugat pentru oamenii din lume, pentru monahii și monahiile din mănăstiri, dar și-a plâns și păcatele, aducând adevărata pustie în chilia și inima sa, așa cum smerit obișnuia să spună.

De cum îl vedeai pe monahul Proclu, inima îți tresălta de bucuria cu care te primea la el în colibă. Vorbele sale au fost în cel mai simplu, cald și popular grai moldovenesc, îți mergeau la inimă. Îți spunea exact cuvintele pe care aveai nevoie să le auzi ca să simți cum ți se liniștește sufletul și luminează mintea. În limbajul neaș moldovenesc zugrăvit în cuvintele pline de înțelepciune al părintelui, totul era îmbrăcat într-o cadență asemănătoare Patericului.

Cât a trăit singur, monahul ascet Proclu Nicău s-a întâlnit și a aflat despre alți zeci de pustnici. El însuși afirma că a întâlnit, s-a spovedit și chiar a învățat despre viața duhovnicească de la pustnici. Toată viața a trăit-o în rugăciune și... lacrimi de credință. De mic i-a plăcut viața de pustnic și i-a mai plăcut, zicea el, mai ales că a învățat de la alți pustnici din munți cum să „stea de vorbă cu Dumnezeu.”

Ne învăța spunându-ne: „Când Duhul Sfânt s-a atins de inima noastră, nu ne mai putem opri din plâns. Și având de multe ori această stare, simți că nu mai dorești veacul acesta. Iar când vei vedea că nu mai ai nicio ispită, așteaptă-te la altele mai proaspete... Duhul mândriei e așezat lângă scaunul nebuniei și al ieșirii din minți. Mândria nu e a oamenilor sănătoși, ci a oamenilor bolnavi... ca mine.”

Părintele Proclu mai spunea: „Vorba nu dă rezultat. Cine iubeste tăcerea iubeste veșnicia”. Buzele părintelui Proclu au tăcut, dar din Veșnicie va continua să ne ajute prin rugăciunile sale. Rămân în urma preocupărilor sale viața sa duhovnicească dar și învățătura sa curată, pe deplin folositoare sufletului și întotdeauna ortodoxă, aflată în cele 3 cărți: „Lupta pentru smerenie și pocăință”, „Convorbiri duhovnicești cu monahul Proclu Nicău” și „Conștiință, spune-mi tu!”.

Vom păstra mereu în inima noastră chipul blând și smerit al părintelui Proclu, dar și ferm și dârz în ce privește apărarea credinței și a Bisericii lui Hristos. *Îți mulțumim, părinte preaiubit, dincolo de cuvinte, de amintiri, de emoție, de dor, îți mulțumim pentru tot și pentru toate.*

Dorim din adâncul inimii să avem parte de rugăciunea părintelui Proclu, să-l simțim aproape, să ne mângâie din Veșnicie și să ne călăuzească pe drumul ce duce la Dumnezeu.

Slăvit să fie Dumnezeu cel în Treime lăudat ce lucrează prin cuvântul Său!

Dumnezeu să-l ierte și în ceata dreptilor să-l așeze!

Înmormântarea Părintelui Proclu, 31 ianuarie 2017

Foto: Mănăstirea Sihăstria Putnei

Monahul Proclu Nicău, cel despărțit de toți și una cu toți!

- Cuvânt la pomenirea de un an -

A trecut un an de zile de când Părintele Proclu Nicău (1928-2017) a trecut la cele veșnice. Monah bineplăcut lui Dumnezeu, cu o viață îmbunătățită, revarsă și acum har mângâitor zecilor de fii și fiice duhovnicești. Frumusețea cuvintelor lui, îmbrăcate într-o cadență asemănătoare Patericului, în limbajul neaș moldovenesc, pline de înțelepciune, insuflate de Dumnezeu, ne pătrund și astăzi în adâncul inimii, trezind în noi dorința de schimbare, de a pune început bun vieții noastre.

Viața sa duhovnicească pilduitoare, învățătura curată a monahului Proclu, pe deplin folositoare sufletului și întotdeauna ortodoxă, s-a întipărit adânc în ființa noastră, ajutându-ne în maturizarea și progresul spiritual.

Ne învăța, spunându-ne să dobândim aceste două virtuți: **smerenia și dragostea**. *„Pe cine capătă aceste două virtuți, Duhul Sfânt îl învață mila, pentru că din dragoste izvorăște mila și dacă are milă de toți, adică de aproapele, nu poate greși, iar dacă a căpătat smerenia nu mai judecă pe altul, nu mai cântărește pe altul, el se vede pe el mic și păcătos”*.

Părintele Proclu mai spunea: *„Și toți care au duhovnic și vin și pe la mine, îi de folos, iar care vin la mine și nu se duc la duhovnic și la sfânta biserică sunt de plâns. Dorința mea este ca atunci când mi-o ieșit sufletul să n-am nimic cu nimeni! A zis un părinte: „De câte ori mă rog și nu pot plânge, sunt mort”. Când vă amintiți de mine faceți o cruce și ziceți: „Dă-i, Doamne, mântuire moșneguțului cela de Proclu!..”*

Dorim din adâncul inimii ca toți creștinii ce i-au pășit pragul chiliei și au dobândit povețe și cuvinte folositoare și înălțătoare

de suflet să înalțe rugăciune de iertare pentru smeritul monah Proclu, Părintele nostru. **books**

Fie să avem parte de rugăciunea Părintelui Proclu din Veșnicie, să-l simțim aproape, să ne mângâie dorul și amintirea și să ne călăuzească pe drumul ce duce la Dumnezeu.

Înmormântarea Părintelui Proclu, 31 ianuarie 2017
Foto: Mănăstirea Sihăstria Putnei

Monahul Proclu a fost un mare dar al Celui de Sus pentru noi!

– Cuvânt la pomenirea de doi ani –

Ne este dor de părintele Proclu! Au trecut aproape doi ani de zile de când a trecut la cele veșnice. Prin cuvintele sale îndulcite de graiul său moldovenesc, ne descoperea adâncurile de gând, de taină ale fiecăruia. Deși a fost un om simplu, avea o măreție evanghelică. Întreaga lui viață a fost străbătută de dragostea și jertfa sa față de Dumnezeu și față de oameni. Format la *universitatea pustiei*, părintele Proclu a fost cu adevărat un monah cu o profundă sensibilitate lăuntrică, curăție a sufletului și a trupului, dragoste de Dumnezeu și de oameni, împodobit cu cea mai adâncă smerenie și rugăciune. Urmând calea monahismului încă de la o vârstă fragedă, s-a adăpat din cugetul bisericesc autentic și din modul de viață anahoretic cu toată ființa sa, ferindu-se de ceea ce era împotriva voinței lui Dumnezeu și fiind întru totul dăruit lui Dumnezeu. Nevoința rugăciunii de noapte și-a păstrat-o până la moarte. Postea îndelung, făcea multe metanii, își încălzea inima în rugăciune, dăruindu-se în iubire cu totul lui Dumnezeu și slujirii omului. Plângea zile în șir. Îl citea mereu pe Sfântul Isaac Sirul, cu ale cărui cuvinte dulci se hrănea. A fost ofranda desăvârșită către Dumnezeu!

A rămas un gol în noi, în cei ca mine, care am fost binecuvântați – și nu puțini – să-l cunoaștem. A lăsat în urmă *ceva*, acel *ceva* pe care mulți îl caută, mulți îl doresc și prea puțin îl găsim în această *Vale a plângerii*. E dragostea de Dumnezeu și de oameni la cote înălțătoare, e esența credinței, e totul. Părintele Proclu dădea sfaturi tuturor, îi ajuta pe toți, monahi, ieromonahi, stareți, starețe, preoți de mir, credincioși mireni, chiar și

oameni rătăciți care aveau nevoie de ajutor, pentru fiecare avea un cuvânt de folos. Răspunsurile sale erau pline de lumină și de putere. Insista pe rugăciunea către Mântuitorul, pe care se cuvine să o facem continuu sau cât mai des.

Părintele Proclu susținea cu tărie Ortodoxia întregă, așa cum a fost lăsată și predată de Sfinții Părinți și de părinții duhovnicești care l-au format și întărit în iubirea de Dumnezeu, precum marii părinți ai Sihăstreii Neamțului, Cleopa Ilie și Paisie Olaru. Părintele îl mărturisea întotdeauna pe Mântuitorul Hristos și ne îndemna să ascultăm de El, să ne unim cu El, să ne iubim unii pe alții și să ne iertăm unii pe alții, să-i ajutăm pe cei din jur, să postim pentru a ne curăța și întări în duh, să păstrăm smerenia în noi și cât mai mult să ne rugăm ca Dumnezeu să reverse mila și iubirea Lui peste Biserică și peste cei din jurul ei, ca să fie cât mai mulți oameni care să îl cunoască pe Dumnezeu cel viu și iubitor de oameni și astfel să se mântuiască.

Câți oameni nu au mărturisit că părintele Proclu dădea în mod minunat răspunsuri la întrebări, înainte de a fi rostite? Câți nu au simțit că sunt *diagnosticați* și li se dă *rețetă* înainte de a-și mărturisi suferința? Câți nu au simțit darul înainte-vederii prin care părintele, în mod atât de discret, descoperea lucruri din viitor? Și mai ales, câți din cei ce au mers la părintele cu sufletul deschis și neiscoditor nu au primit mângâiere sufletească, pace, nădejde și bucurie? Toți cei care l-au cercetat au primit răspuns după nevoile și trebuințele lor și au rămas cu dorul revederii.

Părintele Proclu, la fel ca și ceilalți părinți cu viață sfântă din generația sa, trăiește acum în Ceruri în lumina lui Hristos, pentru că sfinția sa s-a umplut de Hristos cel viu. Ne-a învățat să prețuim viața, să nu irosim timpul dat de Bunul Dumnezeu, căci *viața* nu înseamnă a trăi, ci a ști pentru ce trăiești (N. Iorga).

De doi ani de zile nu îl mai găsim pe părintele la căsuța de la Mitocu Bălan, ci la Mănăstirea Sihăstria Putnei, la mormântul său. Dar îl găsim mult mai aproape. Aproape de orice inimă care, simplu, cu credință, îl cheamă în rugăciune: Părinte, ajută-mă!

Fie să avem parte de rugăciunea părintelui Proclu din Veșnicie, să-l simțim aproape, să ne mângâie dorul și amintirea și să ne călăuzească pe drumul ce duce la Dumnezeu.

Omul lui Dumnezeu

- Cuvânt la pomenirea de trei ani -

De trei ani de zile nu îl mai găsim pe părintele la căsuța de la Mitocu Bălan. Buzele părintelui Proclu au tăcut... dar cuvintele sale sunt vii în inimile noastre: „Măicuța Domnului să vă ajute! Măicuța Domnului! Măicuța Domnului și toți sfinții care au pățimit pentru Hristos, ajutați-l, dăruiți-i iertare de păcate și sfârșit creștinesc în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. (...) Măicuța Domnului să vă ducă în rai! Măicuța Domnului, Sfântul Neculai, Sfântul Mina și toți sfinții, rugați pe milostivul Dumnezeu să ne ducă în rai, să ne izbăvească de vrăjmașii văzuți și nevăzuți!”

Impactul pe care l-a produs asupra celor care l-au cunoscut a fost extrem de puternic, așa încât și acum când îi rostim vorbele, îmbrăcate într-o cadență asemănătoare Patericului, trezesc în noi dorința de un nou început... *începutul mântuirii.*

Cu o viață închinată întru totul slujirii lui Dumnezeu, monahul Proclu a avut o profundă sensibilitate launtrică și infinită dragoste de Dumnezeu și față de semenii. Și-a încălzit inima în rugăciune și s-a hrănit cu vorbele dulci ale Sfântului Isaac Sirul. Iar când părintele se ruga, părea că o face împreună cu îngerii. Era atâta dragoste, smerenie, compătimire în rugăciunea lui!

Sfinția sa a postit tot timpul îndelung și rare erau momentele în care l-a văzut cineva că nu plânge. Avea ochi înecați în lacrimi. Lacrimile inconfundabile ale pocăinței neîncetate – era pildă de adâncă smerenie. El doar nu vorbea despre Dumnezeu, ci trăia în duhul lui Dumnezeu. Blândețea sa evoca o viață cumpătată în care virtuțile au lucrat. Deși cu o viață sfântă, întotdeauna se smerea... pururea se smerea. Se considera cel mai mare păcătos și spunea mereu că timpul nu-i ajunge să-și plângă păcatele.

Fiind om al lui Dumnezeu, credincioșii care intrau în chilia sa simțeau într-însul puterea lucrătoare a Duhului Sfânt. Avea sfaturi alese, desprinse din Pateric: *Dacă vrei să te răzbuni asupra păcătoșilor, răzbună-te cu lacrimi. Și dacă te răzbuni cu lacrimi, Duhul Sfânt te va ajuta. Îndemna la pace și dragoste: din dragoste să-l înveți, din dragoste să-l ajuți pe celălalt. Ne mai învăța: Așa te mântuiești, dacă cugeți astea: nimica sunt, nimica pot, nimica am. Și aceste cuvinte, tot un cuvânt sunt: smerenia. Și cine se smerește, caută să fugă de tulburări... Ne învăța să luptăm pentru pocăință! Pocăința fiind o stare de umilință în care noi ne întoarcem cu fața spre Dumnezeu. Cum să învățăm nevinovăția? A nu te răzbuna și a trece cu vederea neajunsurile altora. Ne mai zicea: Strigă la Dumnezeu prin fapte bune, iar când vezi că nu poți face nicio faptă bună, foarte mult ajută să înmulțim smerenia... Să vedem pe toți mai buni, să avem milă de toți.*

Viața sa pilduitoare și sfaturile duhovnicești au făcut din părintele Proclu un nectar de mare preț din care credincioșii se vor hrăni duhovnicește. Să ne amintim cu pioșenie de părintele și ori de câte ori o facem, să-i împlinim o ultimă dorință: să ne facem sfânta cruce și să zicem: „Dă-i, Doamne, mântuire moșneguțului cela de Proclu!”

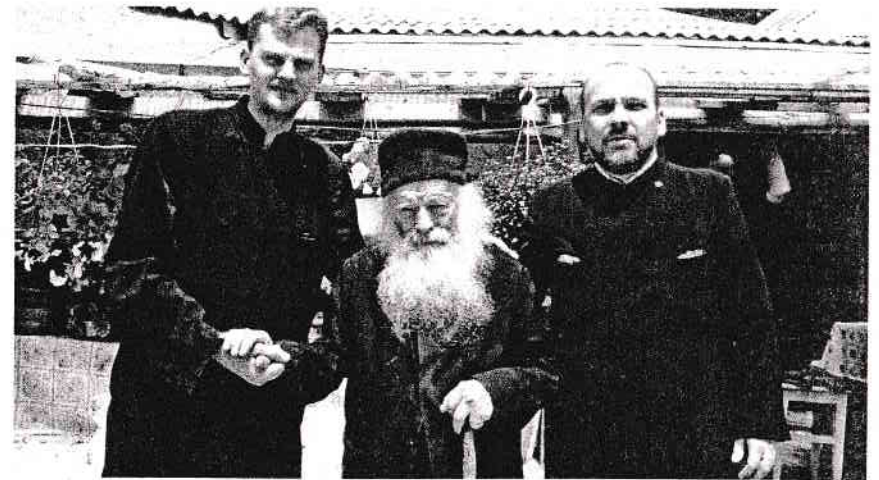

Foto: arhiva personală a autorului